

Raadsvoorstel

Opsteller

Schipper, Rolf

Vergadering van**Kenmerk**

Z/24/070354 / D/24/147037

Portefeuillehouder

Bas Lont

Portefeuille

Energietransitie

Onderwerp

Opstarten onderzoek windenergie in gemeente Oudewater

Inleiding

In het Afwegingskader duurzame energie opwekken in Oudewater uit 2021 (D/22/050582) heeft de gemeenteraad vastgelegd dat windenergie alleen mogelijk is in een strook in het zuiden van Oudewater, aan de gemeentegrens met Lopik (zie Bijlage 3, Afbeelding 1, gebied G). De raad besloot dat er tot 2030 geen windenergie wordt gerealiseerd, maar dat er "eventueel op langere termijn onderzoek naar wordt gedaan ten behoeve van realisatie in de periode 2030-2050".

De provincie Utrecht heeft via een brief d.d. 9 januari 2024 aangegeven dat zij in 2024 de balans opmaakt of gemeenten op koers liggen om de Regionale Energiestrategie (RES)-doelen te behalen voor 2030 (zie Bijlage 1). De raad is hierover op 11 januari jl. per e-mail geïnformeerd. Als gemeenten onvoldoende concrete en realiseerbare plannen voor windturbines en zonnevelden hebben, dan besluit de provincie om het instrument van projectbesluit (voorheen Provinciaal Inpassingsplan) in te zetten. Zij wijst dan één of meerdere gebieden aan om windenergie te realiseren. En dit binnen één of meerdere gebieden van de 27 'meest kansrijke gebieden' die de provincie heeft samengesteld, op basis van een planMER (milieueffectrapportage), enquête en burgerforum.

In Oudewater liggen (geheel of gedeeltelijk) drie van deze kansrijke gebieden: in het noordwesten (gebied 1), noorden (gebied 8) en oosten (gebied 18) van de gemeente (zie Bijlage 3, Afbeelding 2). Een van de gebieden die de provincie als meest kansrijk heeft aangemerkt voor windenergie ligt voor een deel in het gebied waar de gemeente zelf naar grootschalige zonne-energie kijkt (zie locatie 8 in Bijlage 3, Afbeelding 2). Het college vindt het, vanwege de uitkomst van het participatie- en besluitvormingsproces resulterend in het afwegingskader en het lopende participatieproces met de omgeving om een locatie te vinden voor grootschalige zonne-energie, niet wenselijk om daar ook nog windenergie te realiseren. De andere twee gebieden die provincie aangekaart heeft als 'meest kansrijk' vindt het college ook niet geschikt, zie Bijlage 2 voor een verdere toelichting.

Het door de gemeenteraad aangewezen gebied om nader te onderzoeken, zie Bijlage 3 (Afbeelding 1, gebied G), is volgens de provincie niet "meest kansrijk", omdat een deel van dit gebied bestaat uit weidevogelkerngebieden en in de omgeving ook stiltegebieden zijn. Een windpark in dit gebied is volgens gemeente Oudewater misschien toch mogelijk, wanneer compensatiemaatregelen worden genomen. Dit zou verder onderzocht kunnen worden. De provincie is bereid hieraan mee te werken.

Onderzoek naar de mogelijkheid voor windenergie in Oudewater is niet nieuw. Dit onderzoek stond al gepland voor de periode tot 2030, zoals vastgesteld in het afwegingskader. Het college stelt voor om dit onderzoek in 2024 op te starten. Een besluit om het onderzoek uit te voeren betekent niet automatisch dat de windturbines er komen. Maar als blijkt dat windenergie in dit gebied mogelijk is, zal het college wel een ruimtelijk toetsingskader voorbereiden en ter besluitvorming aan de raad voorleggen. Wanneer de raad dit toetsingskader goedkeurt, staat daarmee het gebied open voor vergunningverlening en is realisatie van een windpark mogelijk. Door alle stappen die nog nodig zijn voor de voorbereiding, vergunningverlening en realisatie van een windpark, zal een mogelijk windpark zeer waarschijnlijk niet voor 2030 gerealiseerd zijn. Ook dit is in lijn met het door de raad vastgestelde Afwegingskader uit 2021.

De raad besluit

1. Het college de opdracht te geven om in 2024 te starten met een onderzoek naar de mogelijkheden voor windenergie in gebied G (Bijlage 3, Afbeelding 1).
2. In te stemmen met de inhoud van de brief uit Bijlage 2 die college aan de provincie Utrecht stuurt.

De bevoegdheid van de raad komt voort uit de volgende wet- en/of regelgeving

Artikel 147, tweede lid, juncto artikel 108, eerste lid, van de Gemeentewet.

Beoogd effect

Op de korte termijn wordt door het uitvoeren van dit onderzoek duidelijk of de zuidelijke gemeentegrens (Bijlage 3, Afbeelding 1, Gebied G) een geschikt gebied is voor de realisatie van windenergie. De regie blijft hierdoor in handen van de gemeente. Als blijkt dat het gebied inderdaad geschikt is voor windenergie, dan is het beoogd effect op de lange termijn dat gemeente Oudewater met de realisatie van windenergie in dit gebied waarschijnlijk ook op koers zal liggen voor nieuwe RES-doelstellingen vanaf 2030.

Argumenten

1.1. Door zelf een onderzoek te starten naar de mogelijkheid van windenergie kan grip worden gehouden op de aanwijzing van een locatie.

Het college wil voorkomen dat de provincie gebruik maakt van haar bevoegdheid om zelf locaties aan te wijzen. Door zelf actief onderzoek te doen naar een geschikte locatie en de provincie hierin mee te nemen, wordt de kans kleiner dat de provincie zelf een locatie aanwijst en houdt de gemeente meer grip. Provinciale Staten heeft per motie gesteld dat gemeenten die op koers liggen voor de afgesproken RES-doelen als laatste aan de beurt zijn voor extra windenergie (zie motie Actualiteitenmotie M24-21: Wie goed doet, goed ontmoet van 20 maart 2024). Met de realisatie van een zonnenveld voldoet Oudewater hieraan. Het college zet zich momenteel actief in om in het noorden van Oudewater een zonnenveld te realiseren. Hiermee laat de gemeente zien dat zij serieus werk maakt van het realiseren van afgesproken doelen voor de opwek van duurzame energie. Daarnaast toont gemeente Oudewater aan de provincie dat door in 2024 onderzoek te doen naar windenergie de gemeente vooruitkijkt naar haar toekomstige RES-bijdrage en dat zij bewust is van de balans tussen zonne- en windenergie.

1.2. Daarmee heeft de gemeente belangrijke informatie over de mogelijkheden voor de opwek van duurzame energie voor de volgende RES-periode.

De gemeente was al van plan dit onderzoek te doen vóór 2030, maar het jaartal was nog niet vastgesteld.

1.3. Een actieve inzet op windenergie onderstreept de ambitie van de gemeente om de overstap te maken van fossiele bronnen naar duurzame bronnen voor energie en versterkt daarmee haar verzet tegen fossiele gaswinning.

De gemeente verzet zich tegen gaswinning uit het Papekopse gasveld (zie de raadsinformatiebrief D/24/135383 van 5 maart 2024).

Kanttekeningen

1.1. De provincie kan nog steeds gebieden aanwijzen voor windenergie.

Ook als we het onderzoek naar windenergie in Oudewater nu in gang zetten. Het in de brief van de provincie gevraagde detailniveau kunnen wij op dit moment ook niet geven. De kans op ingrijpen door de provincie wordt door het voorgestelde besluit wel een stuk kleiner.

1.2. Het uitvoeren van onderzoek naar windenergie leidt mogelijk tot vragen onder bewoners en/of andere belanghebbenden in het gebied.

Goede communicatie naar bewoners en andere belanghebbenden is hierbij essentieel.

Alternatief besluit

1. De raad kan dit voorstel amenderen, bijvoorbeeld door te besluiten om het onderzoek pas over enkele jaren uit te voeren of helemaal niet uit te voeren.

1.1. Kanttekening hierbij is dat het risico waarschijnlijk groter wordt dat de provincie andere gebieden in Oudewater

aanwijst voor windenergie. Dit kan het opgebouwde vertrouwen met bewoners tenietdoen en het gebiedsproces voor realisatie van een zonneveld in Oudewater-Noord verstoren.

2. De raad kan er ook voor kiezen te besluiten tot meer grootschalige zonne-energie op land.

Gezien de behoefte aan land om bijvoorbeeld te extensiveren in de agrarische sector kan meer zon op land nadelig zijn voor de grondopgave in het landelijk gebied. Daarnaast wordt meer zon op land lastiger met veranderende rijks/provinciale regels (naar verwachting per 1 januari 2025). Zoals de brief van de provincie al aangeeft is technisch, voor de balans zon-wind, nu meer wind beter. (Stroomopwek met een zon op land-profiel staat al voldoende in de planning.) Tot slot is wind financieel beter haalbaar. Het blijkt met het realiseren van onze huidige opgave van zon op land al erg moeilijk een rendabele opzet te maken.

Financiën

Geen. De kosten van het onderzoek vallen in 2025. Deze worden betaald uit de begroting voor Energietransitie en/of subsidie van de provincie Utrecht.

Uitvoering

Wij zullen na de zomerperiode een onderzoek opzetten naar windenergie in de zuidelijke gemeentegrens. De raad zal geïnformeerd worden over de resultaten van dit onderzoek. Daarnaast stuurt het college de reactie naar de provincie inzake het op koers liggen van de RES-doelstellingen.

Communicatie

N.v.t.

Samenhang met eerdere besluitvorming

Afwegingskader grootschalige energie opwekken in Oudewater uit 2021 (D/22/050582).

Bijlagen

Bijlage 1: D/24/147041. Brief aan gemeenten meest kansrijke gebieden windenergie Provincie Utrecht.

Bijlage 2: D/24/147040. Brief - Reactie provincie Utrecht gemeente Oudewater.

Bijlage 3: D/24/147052. Afbeeldingen Raadsvoorstel Onderzoek Windenergie.

Bijlage 4: 147568_1.doc. Raadsbesluit.
